

Giảm chi phí tuân thủ, tạo động lực cho doanh nghiệp chuyển đổi xanh

16:06 20/05/2026

Việc sửa đổi Luật Bảo vệ môi trường 2020 được kỳ vọng sẽ tháo gỡ các quy định chồng chéo, giảm gánh nặng chi phí cho doanh nghiệp và khuyến khích đầu tư công nghệ sạch. Đây được xem là bước đi quan trọng giúp doanh nghiệp Việt Nam nâng cao năng lực cạnh tranh, thích ứng tiêu chuẩn xanh và phát triển bền vững trong bối cảnh thị trường xuất khẩu ngày càng khắt khe.



Dự án Luật sửa đổi, bổ sung Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 sẽ được trình Quốc hội xem xét, thông qua tại Kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI vào tháng 10/2026 - Ảnh: ITN

Gỡ “nút thắt” chi phí môi trường, mở đường cho doanh nghiệp đầu tư công nghệ sạch

Việc sửa đổi Luật Bảo vệ môi trường 2020 đang được cộng đồng doanh nghiệp kỳ vọng sẽ tạo cú hích mới cho tăng trưởng xanh, khi hàng loạt quy định bất

cập có thể được tháo gỡ theo hướng giảm chi phí tuân thủ, tăng động lực đầu tư công nghệ hiện đại và nâng cao năng lực cạnh tranh.

Sau hơn 4 năm triển khai, Bộ Nông nghiệp và Môi trường đang xây dựng Dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Bảo vệ môi trường 2020. Dự kiến, dự thảo sẽ được trình Quốc hội xem xét, thông qua tại Kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI vào tháng 10/2026.

Trong bối cảnh doanh nghiệp Việt Nam đang chịu áp lực kép từ chi phí đầu vào gia tăng và yêu cầu “xanh hóa” ngày càng khắt khe từ thị trường xuất khẩu, việc sửa luật không chỉ mang ý nghĩa hoàn thiện thể chế mà còn được xem là cơ hội tạo dư địa phát triển bền vững cho doanh nghiệp.

Dự thảo tiếp tục kế thừa nhiều chính sách trọng tâm của Luật Bảo vệ môi trường 2020 như phân loại dự án theo tiêu chí môi trường, thúc đẩy tái chế, tái sử dụng và phát triển kinh tế tuần hoàn. Tuy nhiên, thực tiễn triển khai cho thấy một số quy định còn chồng chéo, khiến doanh nghiệp phát sinh nhiều khoản chi phí không cần thiết.

Đơn cử, theo phản ánh của Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (VASEP), nhiều doanh nghiệp chế biến thủy sản dù đã đầu tư hệ thống xử lý nước thải đạt chuẩn cao vẫn buộc phải đầu nối vào hệ thống xử lý tập trung của khu công nghiệp. Điều này khiến doanh nghiệp phải “xử lý hai lần” đối với cùng một lượng nước thải.

Cụ thể, doanh nghiệp phải xử lý sơ bộ đạt chuẩn cột B trước khi tiếp tục trả phí cho hệ thống tập trung để đạt chuẩn cột A, khiến tổng chi phí xử lý lên tới 18.500–28.000 đồng/m³. Trong khi đó, nếu được đầu tư hệ thống xử lý đạt chuẩn cột A và xả thải trực tiếp theo giấy phép môi trường, chi phí chỉ khoảng 5.500–10.500 đồng/m³.

Khoảng chênh lệch lớn này không chỉ làm tăng giá thành sản xuất mà còn làm suy giảm động lực đầu tư công nghệ xử lý hiện đại – yếu tố then chốt để doanh nghiệp chuyển đổi xanh và đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế.

VASEP đề xuất cho phép doanh nghiệp có đủ năng lực kỹ thuật, vận hành hệ thống xử lý đạt chuẩn cột A và có hệ thống quan trắc tự động kết nối với cơ quan quản lý được miễn đầu nối vào hệ thống xử lý tập trung. Theo giới chuyên gia, đây là giải pháp có thể vừa tiết kiệm chi phí, vừa khuyến khích doanh nghiệp mạnh dạn đầu tư công nghệ môi trường tiên tiến.



Việc sửa đổi Luật Bảo vệ môi trường 2020 được kỳ vọng sẽ cắt giảm chi phí tuân thủ, tháo gỡ rào cản cho doanh nghiệp và thúc đẩy phát triển bền vững - Ảnh: ITN

Minh bạch quy định, tạo “đòn bẩy xanh” cho năng lực cạnh tranh doanh nghiệp

Góp ý cho Dự thảo Luật, bà Bùi Thị An - Viện trưởng Viện Tài nguyên, Môi trường và Phát triển cộng đồng đánh giá cao định hướng giảm thủ tục hành chính, đơn giản hóa đánh giá tác động môi trường, tăng cường hậu kiểm và đẩy mạnh phân cấp quản lý.

Theo bà, đây là xu hướng phù hợp với yêu cầu cải cách thể chế hiện nay, góp phần giảm gánh nặng tuân thủ và tạo môi trường đầu tư thuận lợi hơn cho doanh nghiệp.

Tuy nhiên, bà cũng lưu ý, việc đơn giản hóa thủ tục phải đi kèm với cơ chế kiểm soát hiệu quả nhằm tránh rủi ro môi trường. Đặc biệt, với các dự án nhạy cảm liên quan đến biển, tài nguyên thiên nhiên hoặc khu vực có hệ sinh thái quan trọng, việc nói lỏng đánh giá tác động môi trường cần được cân nhắc kỹ lưỡng.

Bên cạnh đó, cơ chế phân cấp cần đi kèm hệ thống giám sát thống nhất để tránh tình trạng mỗi địa phương áp dụng một cách hiểu khác nhau, khiến doanh nghiệp phải thích ứng với nhiều tiêu chuẩn và phát sinh thêm chi phí tuân thủ.

Theo các chuyên gia, việc sửa đổi luật lần này cần hướng tới chuyển đổi tư duy từ “quản lý để kiểm soát” sang “quản lý để hỗ trợ tuân thủ”. Khi các quy định

được thiết kế minh bạch, đồng bộ và dựa trên nguyên tắc quản lý rủi ro, doanh nghiệp sẽ giảm đáng kể chi phí hồ sơ, chi phí đầu tư lặp lại cũng như thời gian chờ đợi thủ tục.

Quan trọng hơn, việc cắt giảm chi phí tuân thủ không đồng nghĩa với nới lỏng quản lý. Ngược lại, nếu chính sách được xây dựng hiệu quả, đây sẽ là “đòn bẩy xanh” giúp doanh nghiệp mạnh dạn đầu tư công nghệ sạch, tham gia sâu hơn vào chuỗi cung ứng toàn cầu, nâng cao năng lực cạnh tranh và phát triển bền vững trong dài hạn.

Hoàng Phương (t/h)